

TRINITAT GILBERT

FOTO: P. VILANOVA / E. MARTÍNEZ

El germà petit va arrossegar el germà gran i el pare a fer els Pastorets. L'Edu Roig tenia 6 anys quan un monitor d'esplai, el Xavier Escofet, li va proposar que fes els Pastorets al Círcol Catòlic de Vilanova i la Geltrú. El monitor sabia que a l'Edu li encantava el teatre, i que la proposta de començar a interpretar el paper de pastor, de poble, seria un bon exercici. Sí que ho va ser, per a ell i per al seu germà gran, l'Arnau, que tenia 8 anys i que també hi va acabar participant perquè ho feia el germà petit. Avui l'Edu i l'Arnau tenen 21 i 23 anys. L'Edu fa de Rovelló; l'Arnau, de Jeremies. I el seu pare, per primer any, fa de Getsé. "Tot i així, l'amant del teatre continua sent l'Edu, perquè professionalment s'hi està especialitzant", diu l'Arnau.

L'Arnau desgrana els avantatges que troba a fer Pastorets. "Coneixes una història, un vocabulari, unes cançons que formen part de la cultura del país". Al mateix temps, hi

ha un compromís i un esforç personal. "I el millor és que a mesura que creixes, et van donant més responsabilitats". L'Arnau va començar de poble, però ha passat per dimoni i ara per Jeremies, que és un paper "molt divertit".

En família

Per què famílies senceres acaben dalt de l'escenari representant els Pastorets? Per la tradició que representa i per l'esforç que suposa per a tots. Els assajos comencen al setembre, i implica reservar tots els caps de setmana de l'últim trimestre de l'any. A més, el calendari de les actuacions no deixa temps per badar: 25, 26 i 30 de desembre i també 1, 6, 7 i 8 de gener. Per tot plegat, passen escenes curioses al Círcol Catòlic de Vilanova: el Satanàs és la parella d'un dels pecats capitals, la Luxúria, i cunyat d'un altre pecat, l'Avarícia, i pare d'una dimonieta petita, una fogainera. És el cas de l'Ignasi Gimeno (Satanàs) amb la Beth Martínez (la parella), l'Emma Martínez (la

"Coneixes una història que forma part de la cultura del nostre país", explica l'Arnau

"La societat ha tendit a separar les criatures de les activitats dels adults", diu Jan Grau

cunyada) i la Guisla Gimeno (la fogainera). De germans junts, també n'hi ha a l'infern, fent de dimonis (com el Pau i la Mar Batlle), i al poble (com la Laia i l'Abril Quindós, i també la Lara i el Martí Iglesias). També n'hi ha que actuen (Aina Albiol) mentre la mare és responsable de sala (Neus Oltra) o de taquilla (la mare de la Lara i el Martí Iglesias).

Justament, aquesta barreja generacional és el que fa difícil la direcció de l'obra. "Cada edat requereix una atenció diferent. A les criatures se'ls ha d'explicar com ho han de fer d'una manera determinada; als adults, d'una altra", diu Anna Cabanes, directora dels Pastorets de Vilanova.

Joc intergeneracional

Els Pastorets i el Pessebre Vivent són de les poques activitats que permeten un joc intergeneracional. "La societat ha tendit a separar les criatures de les activitats dels adults. Tot és horitzontal; no hi ha convivència, en l'oci, entre els uns i els altres", assegura

l'estudiós en cultura popular Jan Grau. Només per aquest motiu, els Pastorets i els Pessebres Vivents són una activitat recomanable per a la canalla, més enllà "del concepte de fe que cadascú professi", conclou Grau.

A més, són actes que tenen garantit el públic, perquè les criatures sempre arrosseguen les famílies, que els volen veure. Una altra característica és que tenen una vinculació molt forta amb el territori. I, sobretot, els Pastorets i el Pessebre Vivent mantenen l'equilibri entre la tradició i l'espectacle en un format per a tots els públics. Per això, i per altres motius, molts actors catalans (Sergi López, Toni Albà, Roger Pera) hi van començar la seva carrera artística. "La meva il·lusió seria trobar-me les criatures que ara dirigeixo com a actors en altres obres de teatre", diu la directora Anna Cabanes.

I a les criatures? Els agraden la música, les cançons, alguns fragments de text i també, esclar, el protagonisme. ■

Pastorets amb DO**Una mica d'història**

A l'Edat Mitjana, a la Missa del Gall, es feien representacions dins de l'església d'adoracions de pastors. Eren petites peces teatrals que es representaven fins que es feia de dia, és a dir, fins que cantava el gall.

El referent

Els primers Pastorets com avui els coneixem els va escriure el capellà Miquel Saurina i es van representar a Vic el 1887.

El 1901, el dramaturg Frederic Soler, *Serafi Pitarra*, inspirat en Saurina, s'inventa el concepte de dos pastors catalans que, per culpa d'un somni, es planten a Israel en el moment que neix el Nen Jesús. També crea la figura d'un dolent, el dimoni. Pitarra va integrar ingredients moderns a l'obra: dos protagonistes, un còmic (Jeremies) i una situació insòlita, un viatge en el temps.

L'escriptor Josep M. Folch i Torres escriu uns Pastorets que s'escampen arreu del país. Corria el 1916. L'escriptor tenia molta fama, perquè era l'autor de les *Pàgines viscudes* de la revista satírica *El Patufet*.

A la seva manera

Actualment, cada població catalana representa els seus propis Pastorets, són els anomenats Pastorets amb Denominació d'Origen. Algunes poblacions amb una arrelada tradició de Pastorets són les següents:

-Calaf: text de Josep M. Folch i Torres.

-Berga: es representen des del 1900; text de Pitarra.

-Mataró: Patrimoni Cultural de la Ciutat de Mataró des del 1981.

-Terrassa: text de Josep M. Folch i Torres.

-El Vendrell: hi representen exclusivament uns Pastorets infantils, el 8 de gener.

-L'Ametlla de Merola: amb notícia de la seva representació des de l'any 1878.

-Badalona: text de Josep M. Folch i Torres.

Per a més informació: www.pastoretsdecatalunya.cat

www.pessebresvivents.cat